

Organizace týlu / v útočné operaci / počátečního období války

(VM čís. 2/1964)

Podplukovník Vojtěch Machulda, CSc.

Podplukovník Peřina se zabývá některými otázkami organizace týlu, především operačního, ale jen z hlediska organizačního uspořádání, výše zásob a hlavních úkolů, které armáda a zčásti i frontový týl plní.

Opomíjí však základní otázky organizace operačního týlu, tak jak je v plném rozsahu chápeme.

Pojem „organizace operačního týlu“ zahrnuje přepravu, rozvinování a přemísťování raketových technických útvarů, základů svazků, nemocničních základů, silničních, automobilních, potrubních, železničních svazků a jiných týlových útvarů a zařízení k dosažení všestranného zabezpečení bojové činnosti v jakékoli situaci. Zahrnuje rovněž opatření k OPŽHN, ochraně a obraně týlových objektů, zaměřené k dosažení odolnosti celkového systému týlového zabezpečení vojsk. V tomto směru doplním některé zásadní zvláštnosti organizace operačního týlu v počátečním období války, které autor článku neřeší.

Operační týl bude zabezpečovat vojska s neúplnými a často minimálními počty týlových svazků, útvarů a zařízení, čímž vznikne velmi složitá týlová situace. Z tohoto hlediska je nutné posuzovat bojovou pohotovost svazků jako celku. V prvních hodinách a dnech musí být svazky schopny samy se zabezpečovat a to do té doby, než bude rozvinut plný zásobovací systém v operačním týlu. Složitou týlovou situaci, kterou musí v této době štáby týlu řešit (mobilizace týlových svazků, útvarů a zařízení a současné zabezpečování bojujících svazků) komplikují ještě ztráty a škody, způsobené prvním hromadným úderem a nutnost jejich rychlé likvidace.

To vše vytváří velmi složitou a komplikovanou situaci, kterou nelze vyřešit

žádnou šablonou. Vyžaduje skutečné tvůrčí přístupy od všech příslušníků štábů týlu včetně svazků a mnohdy i útvarů a pracovat podle zásady „pomoci si sám, v každé situaci“. Zásoby musí být doplňovány velmi pružně. V prvních dnech si budou muset týly svazků a podle vývoje situace i týly útvarů materiál odebírat z vlastních mírových posádek nebo i z jiných, jim přidělených zdrojů (posádek jiných útvarů, svazků, stálých skladů, zásob zajištěných v národním hospodářství, zásob na letištích, přímo z vlaků, popřípadě vykládacích stanic, do kterých bude postupně materiál vyvážen po železnici). Tento způsob přísunu může trvat podle situace u jednotlivých svazků a svazků i několik dní, což bude zpravidla dáno vývojem operační situace na jednotlivých směrech, rychlostí rozvinování polního zásobovacího systému v operačním týlu, účinností hromadného úderu, průběhu a rychlosti postavení a naložení automobilních praporů armád a frontu. I po rozvinutí polního zásobovacího systému v operačním týlu mohou některé svazky, bojující na vlastním území, poblíž něho nebo na vedlejších směrech materiál nadále odebírat. V této situaci budou však již materiál odebírat zpravidla ze zásob (vlaků) vyvezených na železnici vzhledem k pravděpodobné vyčerpanosti zásob v mírových posádkách nebo ze stálých skladů. Zásobovací systém se rozvíjí postupně tak, jak jsou řídicí orgány a dopravní prostředky armád a frontu postupně mobilizovány. I v tomto je nutno vidět tvůrčí přístup, daný počátečním obdobím války, v tom směru, aby dopravní útvary armád a fronty byly nakládány tak, jak to vyžaduje vývoj operace a potřeby doplnění materiálu. První materiál, naložený na dopravní prostředky armád a frontu,

musí být použit především k doplnění svazků, majících úspěch v rozvíjení operace.

Autor článku na str. 44 uvádí, že v úseku mezi stálými (ústředními) sklady a PFZ bude využito z 80 % železniční, 10 % automobilní, do 8–10 % potrubní a do 2 % letecké dopravy. Myslí, že tento předpoklad je správný pro klasickou útočnou operaci a ne pro operaci v počátečním období války. Vycházíme-li z předpokladu, že PFZ se bude rozvíjet až během operace (zpravidla ke konci první armádní operace), leží těžší zásobování v tomto období jednoznačně na automobilní dopravě. Podíl automobilní dopravy bude proto v první frontové útočné operaci podstatně vyšší než uvádí autor. Rovněž podíl potrubní (do 8–10 %) a vzdušné dopravy (do 2 %) je pravděpodobně přeceněn. Kalkulujeme-li průměrnou spotřebou materiálu na jednu frontovou útočnou operaci v počátečním období 100–150 000 tun, představuje uváděné procento množství 8–15 000 tun PHM, které nutno přisunout potrubní dopravou a 2–3000 tun materiálu, které nutno přisunout vzduchem. K tomu by byl frontu potřeboval 3–5 brigád potrubní dopravy a pro přisun materiálu vzduchem 7–10 divizních vzletů dopravního letectva. Z uvedené kalkulace je zřejmé, že % přisunu materiálu potrubní dopravou a především vzduchem bude pravděpodobně menší, než jak uvádí autor. K zvýšení úlohy automobilní dopravy i na tomto úseku přisunu ještě podstatně ovlivní účinky jaderného úderu nepřítele, které mohou výkonnost železniční dopravy podstatně narušit.

Přestože význam vzdušného přisunu v soudobé operaci stoupá, nelze jeho možnosti přeceňovat. Prostředky letecké dopravy nejsou jednoúčelové a používáme je především k vysazení výsadků. Tato okolnost podstatně snižuje jejich využitelnost ve prospěch týlu jak co do časového použití, tak i kapacity (velké ztráty). Mimoto musíme mít stále na paměti malou užitečnou výkonnost letecké dopravy a asi sedminásobnou potřebu bojových letounů k zabezpečení letounů dopravních.

Další základní zvláštností organizace operačního týlu v počátečním období je **jeho postupné rozvíjení**. Týl frontu jen při hrubém odhadu činí asi 25 % celkového počtu frontu. Proto není možné ani účelné, aby tento polní týl byl již v míru postaven. Je rozvíjen postupně podle

důležitosti úkolů, které má plnit a možností národního hospodářství. Toto postupné rozvíjení na druhé straně vyžaduje naprostou samostatnost útvarů a svazků, včetně tylového zabezpečení. V tomto směru je závěr autora, který uvádí na straně 42, správný.

V klasické útočné operaci se PFZ, nemocniční základny (NZ) i ostatní hlavní prvky frontového týlu rozvíjejí přede (PFZ asi 100–150 km od předního okraje, NZ asi 50–70 km apod.). Naproti tomu v počátečním období bude snaha rozvíjet PFZ co nejbližší k vojskům, zpravidla až během operace. Nebude žádnou zvláštností, kdy PFZ bude rozvinuta i za původním předním okrajem. Pro rozvinutí PFZ bude zpravidla limitující konec sjízdné železniční trati. Rovněž první OPFZ budeme rozvíjet zpravidla souběžně s PFZ s cílem předsunout materiál, naložený u automobilních praporů týlu frontu, co nejbližší k vojskům. Obdobným způsobem bude se rozvíjet PLZ k zabezpečení letectva frontu. Umístění PAZ armády bude vhodné plánovat ve dvou variantách, jeden prostor určovat 50–70 km od předního okraje, druhý a současně záložní plánovat poblíž předního okraje tak, aby útvary po postavení a naložení se nevracely zpět od fronty.

Zvláštností v rozvíjení NZ bude, že NZ bude zpravidla postupně rozvinuta během prvního dne operace podle vývoje operační situace co nejbližší k přednímu okraji. Do doby rozvinutí prvních NZ a k zachování divizních obvořů (popř. samostatných zdravotnických oddílů) pro zabezpečení do hloubky, budou ranění od prvoledových svazků odsunováni do dočasných lékařských odsunových středisek a vyhrazených civilních i vojenských nemocnic.

Základem **zdravotnického zabezpečení** vojsk právě v počátečním období války (jeho hlavní charakteristikou je jaderný útok a tím i ohniskový výskyt masových ztrát) je organizace a včasné uskutečnění léčebné odsunových opatření vysunováním zdravotnických zařízení k ohniskům masových zdravotnických ztrát s cílem včas poskytnout zdravotnickou pomoc raněným a nemocným v prostorech zranění, tzn. na místě. Za tím účelem se vysunují zdravotnické útvary a zařízení do prostorů nebo na čáry hromadných ztrát.

Vzhledem k charakteru soudobé operace a nutnosti včas poskytnout zdravotnickou pomoc, jsou všechny zdravotnické útvary a zařízení povinny přijímat

raněné a nemocné bez ohledu na jejich příslušnost.

V silničním zabezpečení v operačním týlu v počátečním období války plně využíváme v prvních dnech síly a prostředky teritoria. V každé silniční zóně budou zpravidla postupně rozvíjeny 1—2 základní a 1—2 pomocné automobilní silnice frontu. Na úrovni rozmístění PFZ, OPFZ, NZ, PRTB, PAZ a podél významných překážek (velké vodní toky a jiné terénní překážky) se rozvíjejí příčné silnice. Armádní silniční prapory budou zpravidla rozvíjet 1—2 základní a 1—2 pomocné silnice od prostoru rozmístění PAZ do divizních skladů. V počátečním období bude v silničním zabezpečení ta zvláštnost, že armádní silniční prapory budou právě v prvních dnech obsluhovat silnice o značné délce, která bude podstatně přesahovat normy. Tato situace potrvá do té doby, než silniční svazky frontu zahájí rozvíjení silnic a převezmou některé úseky, obsluhované armádními silničními prapory.

Obnova železnice bude zpravidla zahájena na tom železničním směru v úzké součinnosti s prostředky teritoria, kde účinky atomového útoku budou nejmenší a kde je zničeno nejméně limitujících objektů na železnici (tunely, velké mosty, viadukty apod.), jejichž obnova trvá příliš dlouhou dobu. Na obnovených úsecích železnice budeme zřizovat vykládací stanice k přísunu materiálu železniční dopravou co nejbližší k vojskům. Z těchto vykládacích stanic, rozvíjených před PFZ, budou si armády a popřípadě svazky (zálohy frontu, frontové svazky apod.) odebírat materiál zpravidla vlastními silami a prostředky. V těchto prostorech bude vhodné zřizovat místa týlu frontu k zabezpečení frontových útvarů a svazků, rozmístěných nebo přesunujících se v daném prostoru.

Polní potrubí, rozvíjené svazky potrubní dopravy, bude vhodné rozvíjet

na směru hlavního úderu frontu, bude-li potrubní linkou dopravována nafta. Bude-li dopravována letecké PH, bude vhodné potrubní linku rozvíjet na směru hlavního uskupení frontového letectva — především stíhacího.

Vzhledem k charakteru počátečního období války je naprosto nezbytné, aby ZT frontu a ZT armád měli k dispozici **týlové zálohy sil a prostředků**. Především půjde o tyto zálohy:

- dopravních prostředků (zpravidla prázdných, které lze využít k jakýmkoli účelům, včetně přesunu bojových jednotek podle rozhodnutí velitele frontu),

- zdravotnických odsunových, léčebných a jiných prostředků (především k rychlým zásahům při likvidačních účincích ZHN, postupnému vytvoření NZ a posilování armád),

- silničních útvarů (zpravidla 1—2 silniční mostní prapory),

- materiálu všech druhů (hlavně PHM a tankové munice), připraveného k okamžitému přísunu — včetně přísunu vzduchem,

- vjevojskových útvarů (zpravidla 1 až 2 prapory z brigád ochrany týlu k přímé obraně TVS frontu a k rychlému zásahu v týlovém prostoru frontu),

- spojovacích prostředků (ve formě druhého položení TVS frontu k zabezpečení nepřetržitosti velení).

Týlové zabezpečení operací počátečního období války **plánujeme v souladu s operačním plánováním**, zpravidla ve variantách. Zvláštní pozornost nutno věnovat rozvíjení polního zásobovacího systému, zabezpečení raketových útvarů a svazků a zasazování druhých sledů. Při celkovém plánování nutno počítat s nepříznivými podmínkami, které může způsobit nepřítel a se ztrátami na týlových útvarcích a materiálu, které mohou vzniknout během jaderného útoku nepřítel.